

Roald Dahl *Charlie i fabryka czekolady*

Temat: Zwiedzamy fabrykę czekolady Willy'ego Wonki

Scenariusz lekcji dla klasy 5

(czas realizacji – 2 godziny lekcyjne)

Cele wynikające z podstawy programowej. Uczeń:

- opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność (I.1.7),
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (I.2.2),
- odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych (I.2.5),
- dokonuje selekcji informacji (III.1.4),
- tworzy plan odtwórczy tekstu (III.2.3),
- doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji (IV.2),
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis (III.2.1).

Metody, techniki:

- metoda zajęć praktycznych, praca z tekstem

Formy pracy:

- indywidualna, zbiorowa

Materiały:

- ➔ załącznik 1 – kartkówka z treści lektury, ➔ załącznik 2 i ➔ załącznik 3 – karty pracy

Tok lekcji:

1. Kartkówka z treści lektury *Charlie i fabryka czekolady* Roalda Dahla (➔ załącznik 1)

Karta odpowiedzi do kartkówki z treści lektury:

Grupa I

1.	1a, 2d, 3b, 4c, 5a, 6a, 7b, 8a	2.	megalandryna, która nigdy nie traci smaku toffi na porost włosów guma do żucia zastępująca wszystkie posiłki cukierki, które nie są okrągłe, a wyglądają orzechowa chrupanka – niespodzianka Wonki
3.	Hala Czekoladowa – opowieść pana Wonki o Umpa-Lumpach szklana winda – wyjawienie Charliemu przez pana Wonkę celu i finału konkursu wielka gumiaraka – zamiana jednego z uczestników w wielką borówkę Sala Czekolady Telewizyjnej – zmniejszenie tabliczki czekolady	4.	1P 2F 3F

Grupa II

1.	1b, 2c, 3d, 4c, 5b, 6b, 7a, 8d	2.	megalandryna, która nigdy nie traci smaku toffi na porost włosów guma do żucia zastępująca wszystkie posiłki cukierki, które nie są okrągłe, a wyglądają orzechowa chrupanka – niespodzianka Wonki
3.	szklana winda – wyjawienie Charliemu przez Pana Wonkę celu i finału konkursu Hala Czekoladowa – opowieść pana Wonki o Umpa-Lumpach Sala Czekolady Telewizyjnej – zmniejszenie tabliczki czekolady wielka gumiaraka – zamiana jednego z uczestników w wielką borówkę	4.	1F 2F 3P

2. Rozdanie kart pracy (→ załącznik 2) i omówienie pierwszego zadania polegającego na uporządkowaniu punktów planu. Sprawdzenie poprawności wykonania zadania.

Rozwiązanie:

1. Ubogie życie Charliego i jego rodziny.
3. Znalezienie Złotego Talonu przez Charliego.
13. Podróż szklaną windą do domu Charliego.
8. Wędrówka korytarzem pełnym dziwów.
9. Zwiedzanie Hali Orzechowej i atak wiewiórek na Verucę Salt.
7. Wizyta w Hali Wynalazków i zamiana Violet Beauregarde w wielką borówkę.
11. Przygoda w Hali Czekolady Telewizyjnej – wyemitowanie Mike’a Teavee.
10. Podróż wielką szklaną windą.
6. Rejs statkiem po rzece czekoladowej.
5. Zwiedzanie Hali Czekoladowej i wessanie Augustusa Gloopa przez szklaną rurę.
2. Ogłoszenie konkursu Pana Willy’ego Wonki i jego pierwszych zwycięzców.
12. Zwycięstwo Charliego i powrót pozostałych dzieci do domów.
4. Wejście grupy zwycięzców do fabryki czekolady.
14. Zabranie całej rodziny do fabryki czekolady Charliego Bucketa.

3. Omówienie kolejnego polecenia na karcie pracy (→ załącznik 2). Na podstawie uzupełnionego planu i treści książki uczniowie uzupełniają plan fabryki czekolady, uwzględniając na nim miejsca wymienione w legendzie planu.

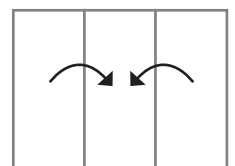
Legenda:

1) Wejście do fabryki	2) Hala Czekoladowa
3) Rzeka czekoladowa	4) Hala Wynalazków
5) Cukierki, które nie są okrągłe, a wyglądają	6) Hala Orzechowa
7) Wielka szklana winda	8) Hala Czekolady Telewizyjnej

4. Rozdanie kart pracy (→ załącznik 3), omówienie i wykonanie polecenia. Zadaniem uczniów jest uzupełnienie broszur informujących o wycieczce do fabryki czekolady, a następnie ozdobienie ich według własnego pomysłu. Uczniowie pracują wspólnie pod kierunkiem nauczyciela, korzystając z tekstu i z materiałów zebranych podczas lekcji. Znajdują i odczytują odpowiednie fragmenty zawierające niezbędne informacje. Każdy wpisuje je na własną kartę pracy, którą po wykonaniu polecenia wkleja do zeszytu.

Uwaga. Uczniowie składają karty pracy według wskazówek, zaginając boczne części do środka. Następnie dzieci ozdabiają broszury i projektują ich pierwsze oraz ostatnie strony. Gotowe prace wklejają do zeszytów, przyklejając do kartki ich środkową część.

Materiał do uzupełnienia kart pracy. Uczniowie mogą wpisać jedynie wybrane informacje.

Program

Podczas wycieczki zwiedzimy takie miejsca, jak...

Hala Czekoladowa (rozdział 15)

- piękna dolina z rzeką czekolady i czekoladowym wodospadem
- pełna słodkiej, jadalnej roślinności
- szklane rury zasysają stąd spienioną czekoladę do reszty fabryki

Hala Wynalazków (rozdział 19)

- wygląda jak pełna bulgoczących kottów kuchnia czarownicy lub laboratorium
- powstają tu wszystkie wynalazki, np. megalandryna, toffi włosiane, wielka gumiarka

Korytarze pełne hal produkcyjnych (rozdział 22, 23)

- produkuje się tu np. tapety smakowe do żłobków, gorące lody na zimne dni, lotne napoje z bąbelkami, cukierki, które nie są okrągłe, a wyglądają itp.

Hala Orzechowa

- miejsce łuskania orzechów przez setki tresowanych wiewiórek

Hala Czekolady Telewizyjnej (rozdział 26)

- służy do emitowania czekolady za pośrednictwem telewizji

Warunki uczestnictwa (rozdział 12)

Uczestnikami wycieczki mogą być znalazcy konkursowych Złotych Talonów oraz ich dorośli opiekunowie. Talony należy mieć przy sobie.

Termin wycieczki i miejsce zbiórki (rozdział 12)

1 lutego bieżącego roku przed bramą fabryki czekolady Willy'ego Wonki.

Przewodnik (rozdział 2, 3)

- Willy Wonka – właściciel fabryki
- fenomenalny i genialny wytwórca czekolady
- pomysłowy, sławny na całym świecie
- ekscentryczny i uważany za nieco szalonego
- wymyślił 200 smaków czekolady, 200 rodzajów nadzienia, lody czekoladowe i masę innych pyszności
- nie ma dla niego rzeczy niemożliwych
- nawet jego wygląd jest wyjątkowy (rozdział 14)
  - nosi czarny cylinder na głowie, a w dłoni laseczkę ze złotą gałką
  - ma wytworny aksamitny frak w kolorze śliwkowym, zielone spodnie, perłowszare rękawiczki
  - ma zgrabną czarną szpicbródkę, jasne lśniące oczy, twarz promieniejącą radością i śmiechem
  - żywy, energiczny, ruchliwy, pełen wigoru

Historia fabryki (rozdział 4)

- największa fabryka na świecie (5x większa niż inne)
- niegdyś szpiedzy podający się za pracowników wykradali tajemne receptury
- pan Wonka zamknął fabrykę
- po kilku miesiącach (10 lat temu) uruchomiono ją ponownie, choć nikt nie został w niej zatrudniony
- mówi się, że pracują w niej tajemnicze małe ludziki

Pracownicy (rozdział 16)

- Umpa-Lumpy pochodzą z Umpalandu, gdzie wiedli ciężkie i pełne niebezpieczeństw życie
- niewysocy (do kolan) o długich złotobrzązowych włosach
- ubrani w skóry i spódniczki z liści
- uwielbiają śpiewy, muzykę, żarty
- wiecznie się śmieją
- żywią się ziarnami kakaowca

Dodatkowe atrakcje

- rejs landrynkowym statkiem po rzece czekoladowej
- degustacje czekolady i innych słodyczy
- lot szklaną windą
- obserwacja Umpa-Lumpów
- prezentacja najnowszych wyrobów i wynalazków Willy'ego Wonki

Zasady bezpieczeństwa podczas wycieczki

- Należy słuchać przewodnika.
- Nie wolno się oddalać ani wchodzić do pomieszczeń zamkniętych dla zwiedzających.
- Nie należy jeść niczego bez pozwolenia.

5. Podanie pracy domowej.

Napisz pracę pisemną na jeden z podanych tematów:

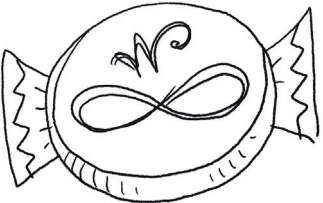
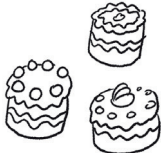
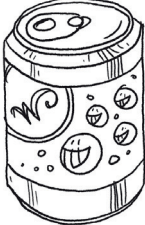

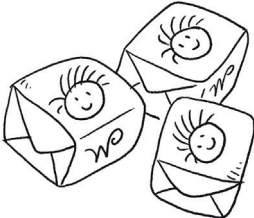

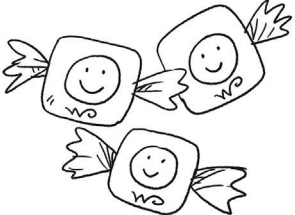

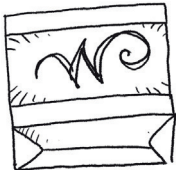
1. Które z odwiedzonych w fabryce miejsc chciałbyś zobaczyć na własne oczy. Opisz je i uzasadnij swój wybór w kilku zdaniach.
2. A jak ty wyobrażasz sobie fantastyczną krainę czekolady lub innych smakołyków? Opisz ją.

Imię i nazwisko..... Klasa ..... grupa I

1. Dokończ zdania tak, aby zawierały właściwe informacje o bohaterach.

1. Charlie Bucket nie był...	a) sierotą wychowywanym przez dziadka.	b) chłopcem z ubogiej rodziny.	c) znalazcą Złotego Talonu.	d) zwycięzcą konkursu Willy'ego Wonki.
2. Rodzina Charliego...	a) składała się z czterech osób.	b) co roku zapominała o urodzinach chłopca.	c) chciała za wszelką cenę przejąć fabrykę pana Willy'ego Wonki.	d) była uboga, ale wszyscy bardzo się kochali.
3. Pan Willy Wonka...	a) był jednym z Umpa-Lumpów.	b) ukrył część swojej fabryki głęboko pod ziemią.	c) żywił się wyłącznie ziarnami kakaowca.	d) przekazał fabrykę pięciorgu dzieciom, które znalazły Złote Talony.
4. Umpa-Lumpy to...	a) dawni robotnicy zmniejszeni przez pana Willy'ego Wonkę.	b) niewolnicy wykorzystywani do pracy w fabryce.	c) mieszkańcy Umpalandu, którym pan Wonka zaproponował pracę w swojej fabryce.	d) niegrzeczne dzieci, które za karę zostawały w fabryce, aby pracować.
5. Violet Beauregarde...	a) próbowała pobić rekord jak najdłuższego żucia jednej gumy.	b) miała nadwagę spowodowaną nadmiarem słodyczy.	c) próbowała pobić rekord żucia jak największej liczby gum jednego dnia.	d) była bardzo rozpieszczona.
6. Veruca Salt...	a) zdobyła talon w nieuczciwy sposób.	b) została zamieniona w wielką borówkę	c) chciała dostać wszystkie słodycze pana Wonki.	d) została ukarana przez rodziców za niewłaściwe zachowanie.
7. Mike Teavee...	a) miał nadwagę, bo całe dnie leżał przed TV.	b) uwielbiał filmy gangsterskie i strzelanie.	c) dzięki telewizji wszystko wiedział i miał rozległą wiedzę.	d) nie rozstawał się z tabletem i telefonem.
8. Augustus Gloop...	a) pierwszy znalazł Złoty Talon.	b) podczas wycieczki zjadł zbyt dużo czekolady i spuchł jak balon.	c) w trakcie zwiedzania wpadł do rury prowadzącej do zsypu śmieci.	d) po wizycie w fabryce postanowił schudnąć.

2. Wśród podanych słodyczy zaznacz te, które Pan Willy Wonka produkował w swojej fabryce.

 <p>megalandrynka, która nigdy nie traci smaku</p>	 <p>minitorty, które można zawsze nosić ze sobą, w kieszeni</p>	 <p>oranżadka przywracająca apetyt największym niejadkom</p>
 <p>żelkowe literki pozwalające czytać w myślach</p>	 <p>toffi na porost włosów</p>	 <p>guma do żucia zastępująca wszystkie posiłki</p>
 <p>cukierki, które nie są okrągłe, a wyglądają</p>	 <p>megażoładek w słodkich cukierkach pozwalający zmieścić w brzuchu tyle słodyczy, ile dusza zapagnie</p>	 <p>orzechowa chrupanka – niespodzianka Wonki</p>

/5p

3. Połącz linią według wzoru miejsca z odpowiednimi zdarzeniami, do których w nich doszło.

rzeka czekolady	Zamiana jednego z uczestników w wielką borówkę.
szklana winda	Opowieść pana Wonki o Umpa-Lumpach.
wielka gumiarka	Zmniejszenie tabliczki czekolady.
Hala Czekolady Telewizyjnej	Podróż landrynkową łodzią.
Hala Czekolady	Wyjawienie Charliemu przez pana Wonkę celu i finału konkursu.

/4p

4. Oceń prawdziwość zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Charlie znalazł Złoty Talon w czwartej otwartej przez siebie czekoladzie.	P	F
2.	Członkowie rodziny Charliego ciągnęli losy, aby zdecydować, kto z dorosłych wybierze się z chłopcem do fabryki pana Wonki.	P	F
3.	Atak wiewiórek został wywołany próbą odebrania im orzeszków przez jedną z uczestniczek wycieczki.	P	F

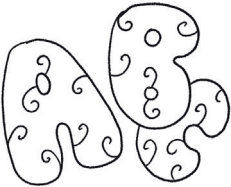
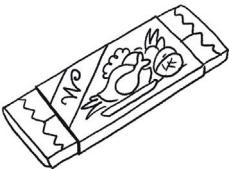
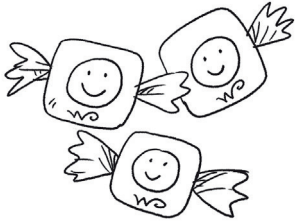
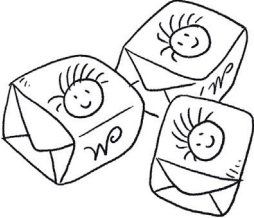
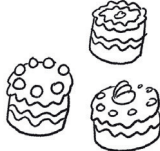
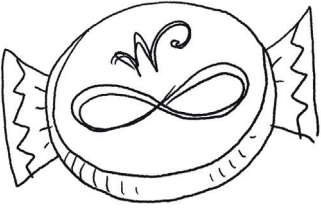
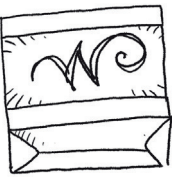

/3p

Imię i nazwisko..... Klasa ..... grupa II

1. Dokończ zdania tak, aby zawierały właściwe informacje o bohaterach.

1. Charlie Bucket nie był...	a) znalazcą Złotego Talonu.	b) sierotą wychowywanym przez dziadka.	c) chłopcem z ubogiej rodziny.	d) zwycięzcą konkursu Willy'ego Wonki.
2. Rodzina Charliego...	a) chciała za wszelką cenę przejąć fabrykę pana Willy'ego Wonki.	b) składała się z czterech osób.	c) była uboga, ale wszyscy bardzo się kochali.	d) co roku zapominała o urodzinach chłopca.
3. Pan Willy Wonka...	a) był jednym z Umpa-Lumpów.	b) przekazał fabrykę pięciorgu dzieciom, które znalazły Złote Talony.	c) żywił się wyłącznie ziarnami kakaowca.	d) ukrył część swojej fabryki głęboko pod ziemią.
4. Umpa-Lumpy to...	a) niewolnicy wykorzystywani do pracy w fabryce.	b) dawni robotnicy zmniejszeni przez pana Willy'ego Wonkę.	c) mieszkańcy Umpalandu, którym pan Wonka zaproponował pracę w swojej fabryce.	d) niegrzeczne dzieci, które za karę zostawały w fabryce, aby pracować.
5. Violet Beauregarde...	a) była bardzo rozpyszczona.	b) próbowała pobić rekord jak najdłuższego żucia jednej gumy.	c) próbowała pobić rekord żucia jak największej liczby gum jednego dnia.	d) miała nadwagę spowodowaną nadmiarem słodyczy.
6. Veruca Salt...	a) została zamieniona w wielką borówkę	b) zdobyła talon w nieuczciwy sposób.	c) została ukarana przez rodziców za niewłaściwe zachowanie.	d) chciała dostać wszystkie słodycze pana Wonki.
7. Mike Teavee...	a) uwielbiał filmy gangsterskie i strzelanie.	b) miał nadwagę, bo całe dnie leżał przed TV.	c) nie rozstawał się z tabletem i telefonem.	d) dzięki telewizji wszystko wiedział i miał rozległą wiedzę.
8. Augustus Gloop...	a) podczas wycieczki zjadł zbyt dużo czekolady i spuchł jak balon.	b) w trakcie zwiedzania wpadł do rury prowadzącej do zsypu śmieci.	c) po wizycie w fabryce postanowił schudnąć.	d) pierwszy znalazł Złoty Talon.

2. Wśród podanych słodyczy zaznacz te, które Pan Willy Wonka produkował w swojej fabryce.

 <p>żelkowe literki pozwalające czytać w myślach</p>	 <p>guma zastępująca wszystkie posiłki</p>	 <p>cukierki, które nie są okrągłe, a wyglądają</p>
 <p>toffie na porost włosów</p>	 <p>oranzadka przywracająca apetyt największym niejadkom</p>	 <p>minitorty, które można zawsze nosić ze sobą, w kieszeni</p>
 <p>megalandrynka, która nigdy nie traci smaku</p>	 <p>orzechowa chrupanka – niespodzianka Wonki</p>	 <p>megażołądek w słodkich cukierkach pozwalający zmieścić w brzuchu tyle słodyczy, ile dusza zapagnie</p>

/5p

3. Połącz linią według wzoru miejsca z odpowiednimi zdarzeniami, do których w nich doszło.

rzeka czekolady		Opowieść pana Wonki o Umpa-Lumpach.
szklana winda	Hala Czekolady	Zamiana jednego z uczestników w wielką borówkę.
Hala Czekolady Telewizyjnej		Zmniejszenie tabliczki czekolady.
wielka gumiaraka		Podróż landrynkową łodzią.
		Wyjawienie Charliemu przez pana Wonkę celu i finału konkursu.

/4p

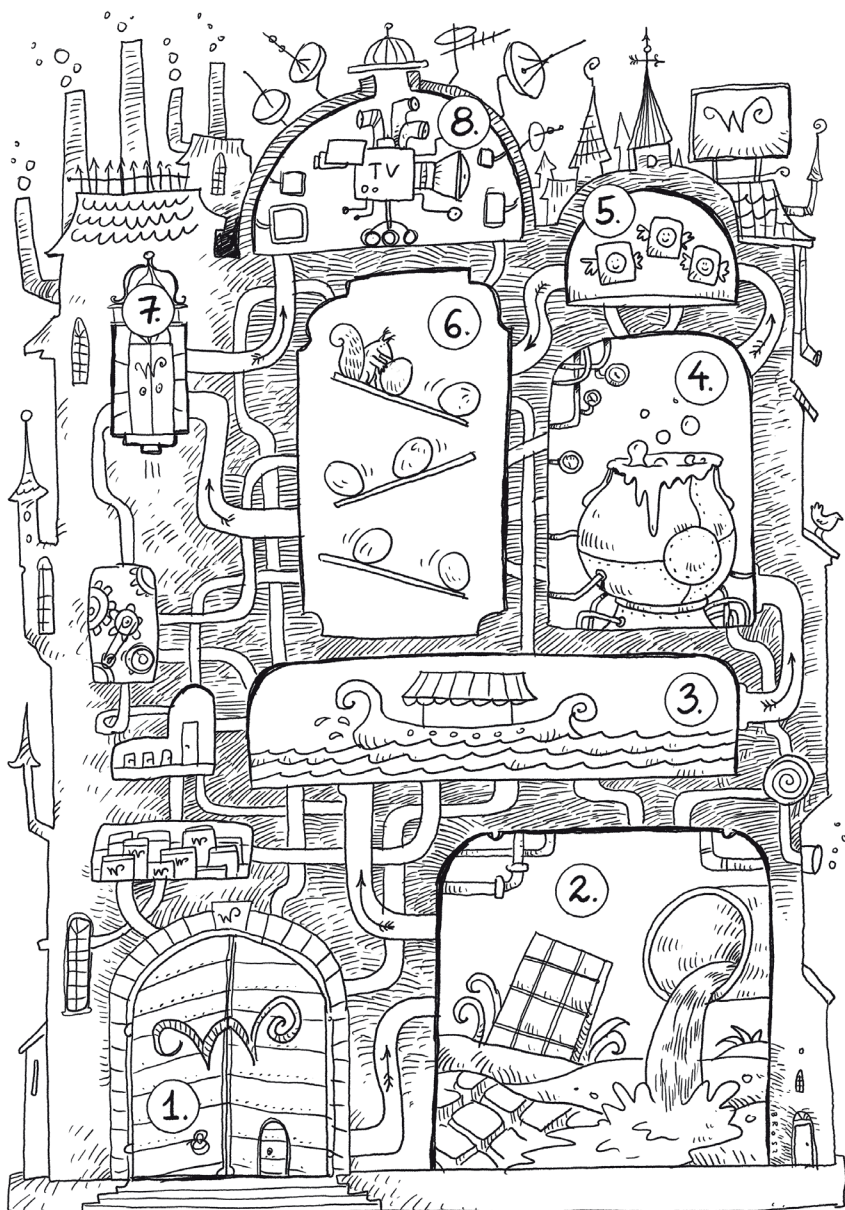
4. Oceń prawdziwość zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Członkowie rodziny Charliego ciągnęli losy, aby zdecydować, kto z dorosłych wybierze się z chłopcem do fabryki Wonki.	P	F
2.	Atak wiewiórek został wywołany próbą odebrania im orzeszków przez jedną z uczestniczek wycieczki.	P	F
3.	Charlie znalazł Złoty Talon w czwartej otwartej przez siebie czekoladzie.	P	F

/3p

1. Korzystając z tekstu, uporządkuj wydarzenia z książki *Charlie i fabryka czekolady* tak, aby ustalić ich właściwą kolejność. Odpowiednie numery wpisz w wy kropkowanych miejscach. Gotowy plan wklej do zeszytu.

- .... Ubogie życie Charliego i jego rodziny.
- .... Znalezienie Złotego Talonu przez Charliego.
- .... Podróż szklaną windą do domu Charliego.
- .... Wędrówka korytarzem pełnym dziwów.
- .... Zwiedzanie Hali Orzechowej i atak wiewiórek na Verucę Salt.
- .... Wizyta w Hali Wynalazków i zamiana Violet Beauregarde w wielką borówkę.
- .... Przygoda w Hali Czekolady Telewizyjnej – wyemitowanie Mike’a Teavee.
- .... Podróż wielką szklaną windą.
- .... Rejs statkiem po rzece czekoladowej.
- .... Zwiedzanie Hali Czekoladowej i wessanie Augustusa Gloopa przez szklaną rurę.
- .... Ogłoszenie konkursu Pana Willy’ego Wonki i jego pierwszych zwycięzców.
- .... Zwycięstwo Charliego i powrót pozostałych dzieci do domów.
- .... Wejście grupy zwycięzców do fabryki czekolady.
- .... Zabranie całej rodziny do fabryki czekolady Charliego Bucketa.

2. Uzupetnij legendę do mapki fabryki czekolady Willy’ego Wonki. Podpisz miejsca zaznaczone na planie, uwzględniając kolejność ich zwiedzania przez dzieci. Całość wklej do zeszytu.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....

1. Korzystając z tekstu lektury i materiałów zebranych podczas lekcji, wypełnij broszurę zawierającą informacje na temat wycieczki do fabryki czekolady Willy'ego Wonki, a następnie ozdób ją według własnego pomysłu.

<p><u>Najważniejsze informacje</u> o <u>fabryce</u></p> <p><u>Pracownicy</u></p> <p><u>Dodatkowe atrakcje</u></p> <p><u>Zasady bezpieczeństwa podczas wycieczki</u></p>	<p>Zapraszamy na wycieczkę do fabryki czekolady Willy'ego Wonki</p> <p><u>Warunki uczestnictwa</u></p> <p><u>Termin wycieczki i miejsce zbiórki</u></p> <p><u>Przewodnik</u></p>	<p><u>Program</u> Podczas wycieczki zwiedzimy takie miejsca, jak...</p>
---	---	---

Roald Dahl *Charlie i fabryka czekolady*

Temat: Czary Pana Wonki – wskazujemy elementy fantastyczne w powieści

Scenariusz lekcji dla klasy 5

(czas realizacji – 1 godzina lekcyjna)

Cele wynikające z podstawy programowej. Uczeń:

- omawia elementy świata przedstawionego (I.1.1),
- rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach (I.1.2),
- rozpoznaje czytany utwór jako baśń, powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe (I.1.3),
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych (I.1.11),
- redaguje notatki (III.2.4).

Metody, techniki:

- rozmowa kierowana, metoda poszukująca, metoda podająca – pogadanka

Formy pracy:

- zbiorowa

Tok lekcji:

1. Rozmowa wprowadzająca w temat lekcji. Przypominamy uczniom, że świat przedstawiony w książce to fikcja literacka, która może być prawdopodobna (realistyczna) lub nieprawdopodobna (fantastyczna). Dziś zastanowimy się, z którą z nich mamy do czynienia w książce Roalda Dahla. W tym celu przyjrzymy się kilku elementom świata przedstawionego.

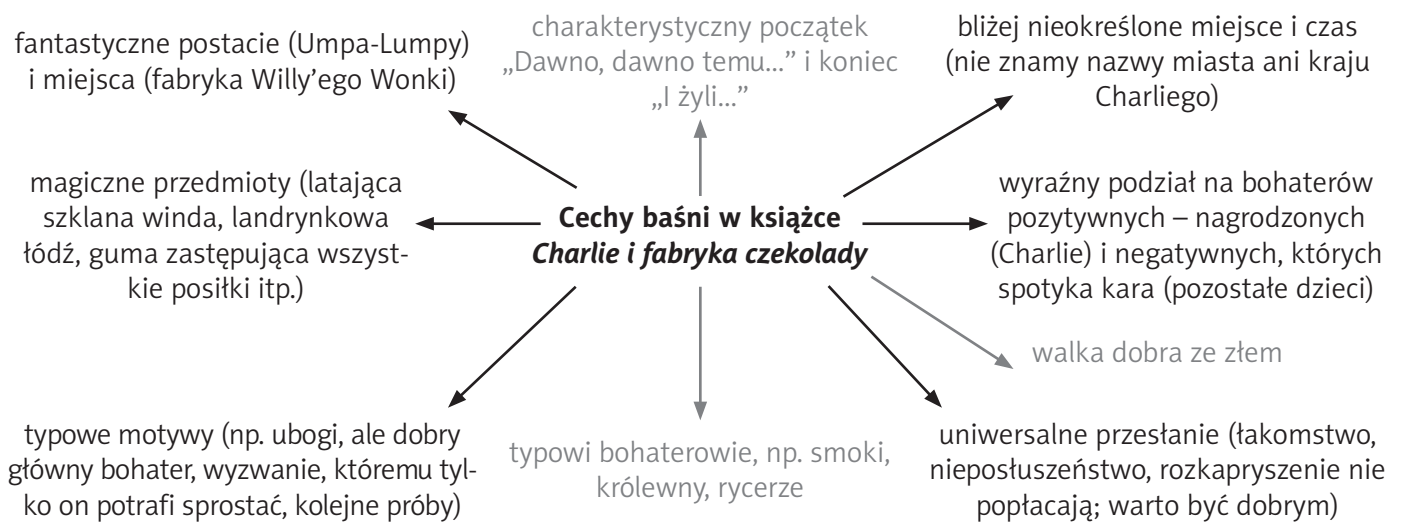
2. Omówienie elementów świata przedstawionego i sformułowanie notatki w formie tabelki.

Przykładowa notatka:

Elementy świata przedstawionego	realistyczne	fantastyczne
Czas akcji	czasy bliskie współczesnym, ale bliżej nieokreślone (są gazety, telewizja, fabryki)	
Miejsca	miasto Charliego (bliżej nieokreślone), wspomniane w książce państwa: Indie, Rosja, Anglia	niezwykła fabryka czekolady pod ziemią, Umpaland
Postacie	Charlie (główny bohater), rodziny Bucketów, Gloopów, Saltów, Beauregardów, Teavee'ów, dziennikarze, mieszkańcy miasteczka, sprzedawca itd.	Willy Wonka, Umpa-Lumpy
Wydarzenia	istnienie fabryki czekolady, ubogie życie rodziny, szukanie bądź utrata pracy przez tatę, ogłoszenie w gazecie konkursu ze Złotymi Talonami, zwiedzanie fabryki słodyczy	zatrudnianie Umpa-Lumpów i tresowanych wiewiórek w fabryce, mieszanie czekolady za pomocą wodospadu, pływanie landrynkową łodzią po czekoladowej rzece, wynalazki pana Wonki, zmienienie dziewczynki w wielką borówkę, wyemitowanie jedzenia lub ludzi za pomocą telewizji, latanie szklaną windą

3. Przypomnienie typowych cech baśni.

Zapisujemy je na tablicy w formie notatki graficznej wokół hasła: „Cechy baśni”. Następnie zastanawiamy się wraz z uczniami, które z nich dotyczą książki Dahla, i dopisujemy odpowiednie przykłady. Pozostałe cechy ścieramy (na schemacie zaznaczone zostały szarym kolorem) i uzupełniamy hasło: „Cechy baśni... w książce *Charlie i fabryka czekolady*”. W efekcie powstaje przykładowa notatka graficzna:

4. Samodzielne sformułowanie przez uczniów wniosków poprzedzone pogadanką podającą.

Książka pt. *Charlie i fabryka czekolady* jest powieścią, gdyż ma rozbudowaną fabułę, wielu bohaterów i kilka związanych z nimi wątków. Zawiera też kilka cech typowych dla baśni, m.in. łączy w sobie elementy prawdopodobne i fantastyczne.

Roald Dahl *Charlie i fabryka czekolady*

Temat: Z baśni wzięty zwyczaj stary – dobrych nagród, złym daj kary!

Scenariusz lekcji dla klasy 5

(czas realizacji – 2 godziny lekcyjne)

Cele wynikające z podstawy programowej. Uczeń:

- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy (I.1.11),
- określa tematykę oraz problematykę utworu (I.1.12),
- określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi (I.1.16),
- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach (I.1.19),
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (I.2.2),
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. drama) (I.2.12),
- uczestniczy w rozmowie na zadany temat (III.1.1).

Metody, techniki:

- metoda aktywizująca – drama, metaplan

Formy pracy:

- zbiorowa, indywidualna

Materiały:

- ➔ załącznik 4 – karta pracy

Tok lekcji:

1. Rozmowa wprowadzająca. Nawiązujemy do poprzedniej lekcji, podczas której wśród cech baśni obecnych w książce został wymieniony wyraźny podział na bohaterów pozytywnych – nagrodzonych i negatywnych, których spotyka kara. Informujemy uczniów, iż przedmiotem dzisiejszych zajęć będzie próba odpowiedzi na pytanie, jakie przestania płyną z historii poszczególnych postaci i czego możemy się z nich nauczyć.

2. Zabawa w „gorące krzesła” z elementami dramy. Pięcioro chętnych dzieci (dobrze znających treść książki) siada pod tablicą przodem do klasy. Każde z nich losuje przygotowaną przez nauczyciela karteczkę z imieniem jednego z bohaterów (Augustus Gloop, Veruca Salt, Violet Beauregarde, Mike Teavee, Charlie Bucket).

Pierwszym zadaniem pozostałych uczniów jest odgadnięcie, w którego z bohaterów wcielili się ochotnicy. Żeby to ustalić uczniowie mogą zadawać kolegom pytania, na które wolno odpowiadać tylko „tak” lub „nie”. Nad każdą zidentyfikowaną postacią zapisujemy na tablicy jej imię i nazwisko: Augustus Gloop, Veruca Salt, Violet Beauregarde, Mike Teavee, Charlie Bucket.

Drugi etap zabawy polega na zadawaniu bohaterom pytań, które pozwolą jak najlepiej poznać ich samych i kierujące nimi motywy, np. „Co lubisz robić?” „Jak spędzasz czas?” „Co myślisz o swoich rodzicach?” „Czy łatwo się denerwujesz?” „Jak zdobyłeś Złoty Talon?” „Dlaczego wzięłeś udział w konkursie?” „Co najbardziej podobało ci się w fabryce Wonki?” „Czego oczekujesz od innych?” „Czy lubisz ustępować?” „Co jest dla ciebie najważniejsze w życiu?” itp. Dla ułatwienia kilka przykładowych pytań możemy zapisać na tablicy.

Materiał zebrany podczas zabawy ułatwi uczniom scharakteryzowanie bohaterów i określenie ich motywów oraz przyczyn zachowania.

3. Zapisanie spostrzeżeń i wniosków z zabawy oraz informacji z książki w formie tabeli.

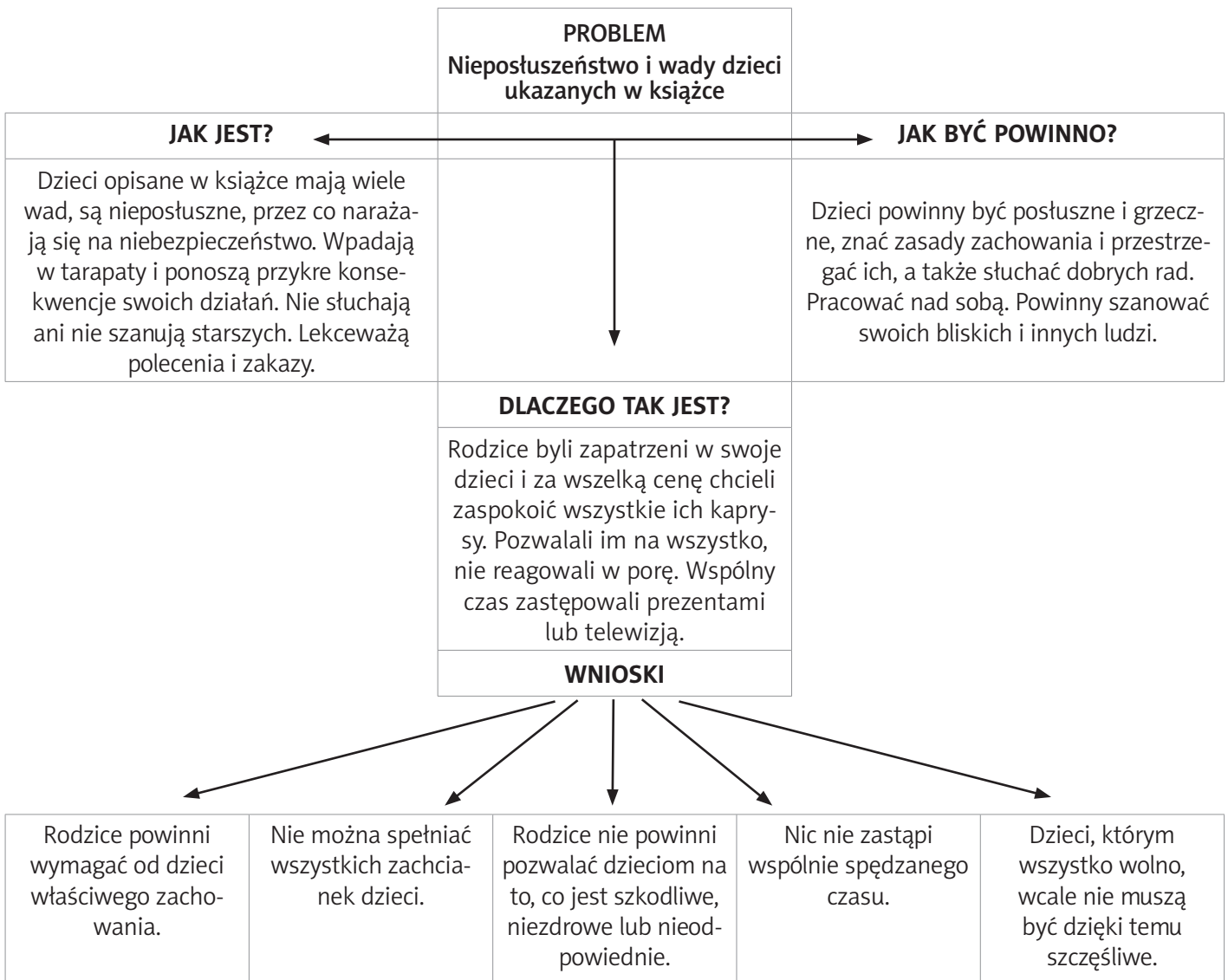
Przykładowa notatka:

Bohater	Augustus Gloop	Veruca Salt	Violet Beauregarde	Mike Teevee	Charlie Bucket
Zachowanie	łakomy, nieposłuszny, lekkomyślny, nieodpowiedzialny, zachłanny, samolubny, lekceważy zdrowie i prośby rodziców	zarozumiata, opryskliwa, rozpuszczona, rozkapryszona, myśli, że wszystko się jej należy, nie szanuje innych (nawet swoich rodziców), nieuczciwa, samolubna, zepsuta	źle wychowana, nietaktowna, nierozsądna, zachłanna, głupiotka, uzależniona od żucia gumy, ma skłonność do popisywania się, chce się wyróżniać	źle wychowany, nieposłuszny, opryskliwy, przerywa starszym, przemądrzały, agresywny, postępuje pochopnie, nierozsądny, pyskaty	skromny, rozsądny, myśli o innych, troskliwy, umie się dzielić, opanowany, uczciwy, kochający bliskich, odnosi się z szacunkiem do innych, nie traci nadziei, wierzy w sukces, wytrwały
Przyczyna	folgowanie sobie w jedzeniu, lenistwo i lekceważenie zdrowia oraz próśb rodziców	brak wymagań ze strony rodziców, którzy spełniają jej wszystkie kaprysy, złe wzorce	lekceważenie zasad dobrego wychowania, angażowanie się w głupie wyzwania i popisy	uzależnienie od telewizji, oglądanie programów pełnych agresji	dzielenie zmartwień i radości z bliskimi, dobre relacje i spędzanie czasu z rodziną, właściwy system wartości
Konsekwencja	został wessany i zgnieciony przez szklaną rurę, zmiana postury na bardzo szczupłą	wylądowała wraz z rodzicami w zsypie na śmieci, upokorzenie	spuchła i zmieniła się w wielką borówkę, trwała zmiana koloru skóry na twarzy na fioletowy	został zmniejszony do wysokości kilku centymetrów, a następnie wyciągnięty do wysokości 10 stóp	zwyciężył w konkursie Willy'ego Wonki i przejął fabrykę czekolady, przeniesienie się do fabryki, zmiana losu całej rodziny
Nauka, wnioski	należy jeść z umiarem i nie być zachłannym	nie wolno być samolubem ani uważać się za „pępek świata”	trzeba postępować rozsądnie i wystrzegać się złych nawyków	nadmiar telewizji szkodzi	warto być dobrym, wierzyć w sukces i nigdy się nie poddawać

4. Podsumowanie rozważań z formie metaplanu (→ załącznik 4), który uczniowie uzupełniają wspólnie w toku dyskusji i pod kierunkiem nauczyciela.

Warto na wstępie podkreślić, że powieść Roalda Dahla (podobnie jak baśni) zawiera treści dydaktyczne, wychowawcze. Śledząc losy bohaterów, możemy się zastanowić nad problemem nieposuszeństwa i nad jego przyczynami, a także wyciągnąć cenne wnioski.

Przykładowe rozwiązanie:

5. Podanie pracy domowej.

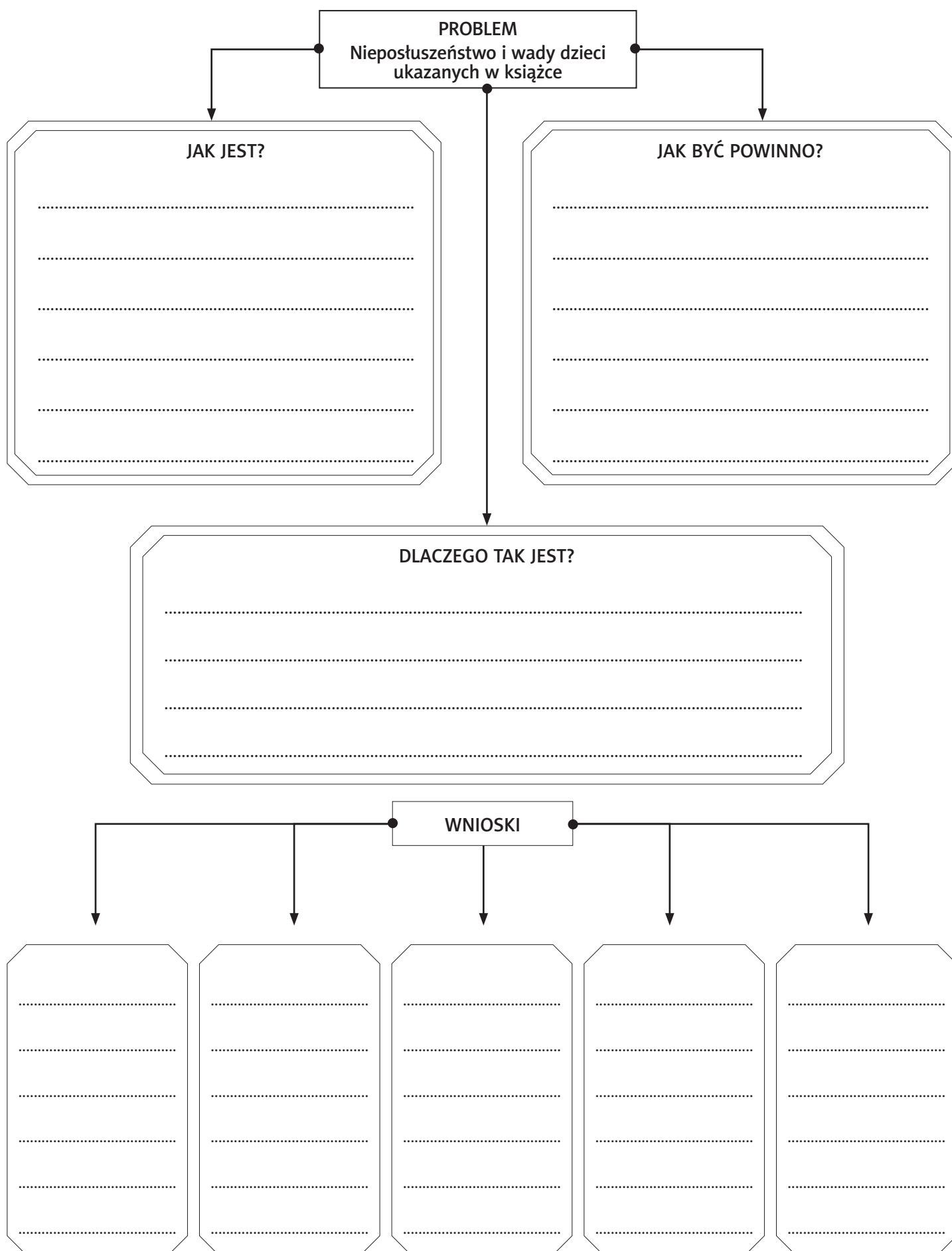
Dokończ zdanie i uzasadnij swoją opinię: Charlie słusznie/nie słusznie został zwycięzcą, gdyż...

Przykładowa odpowiedź:

Charlie słusznie/nie słusznie został zwycięzcą, gdyż celem konkursu było znalezienie kochającego, dobrego, rozsądnego dziecka, które będzie chętnie słuchało i uczyło się, aby w przyszłości przejąć fabrykę i zaopiekować się Umpa-Lumpami. Charlie właśnie taki był. Udowodnił to, troszcząc się o rodzinę, a także zachowując umiar i rozsądek w obliczu wygranej.

Zadanie dodatkowe dla chętnych: Napisz rymowaną Umpa-Lumpów, w której przekażesz pouczenie płynące z historii Charliego i pozytywną ocenę jego postępowania.

1. Zastanów się nad problemem nieposłuszeństwa dzieci ukazany w książce *Charlie i fabryka czekolady*. W tym celu uzupełnij metaplan, wpisując swoje spostrzeżenia i wnioski.

Roald Dahl *Charlie i fabryka czekolady*

Temat: Sensacja! Tylko u nas wszystko, co chcielibyście wiedzieć o fabryce Willy'ego Wonki!

Podsumowujemy cykl lekcji o lekturze

Scenariusz lekcji dla klasy 5

(czas realizacji – 1 godzina lekcyjna)

Cele wynikające z podstawy programowej. Uczeń:

- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (I.2.2),
- odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych (I.2.5),
- dokonuje selekcji informacji (III.1.4),
- redaguje notatki (III.2.4),
- doskonalili różne formy zapisywania pozyskanych informacji (IV.2).

Metody, techniki:

- metoda zajęć praktycznych, praca z tekstem

Formy pracy:

- grupowa

Materiały:

- ➔ załącznik 1 – szablon gazety

Tok lekcji:

1. Podział klasy na 7 grup, z których każda wykona nieco inne zadanie.
2. Rozdanie poszczególnym grupom po jednej stronie z kart pracy (➔ załącznik 5) i wyjaśnienie polecenia. Zadanie polega na wypełnieniu przez grupę szablonu przedstawiającego jedną ze stron gazety, której fragmenty pojawiały się w książce (dla każdej grupy inną). Uczniowie pracują ze wsparciem nauczyciela, korzystając z tekstu oraz notatek w zeszytach. Zajmują się tematem, który przypadł im wraz z kartą pracy.
3. Prezentacja wyników pracy i stworzenie wspólnego egzemplarza gazety „Wiadomości wieczorne”, który można następnie wywiesić w klasie jako podsumowanie cyklu lekcji o lekturze.
4. Podanie pracy domowej:
Jak twoim zdaniem potoczyła się ta historia? Opowiedz o dalszych losach Charliego i jego fabryki.

Wiadomości wieczorne

SENSACJA!!!

Tylko u nas wszystko, co chcielibyście wiedzieć o fabryce Willy'ego Wonki!!!

WYWIAD Z WILLYM WONKĄ!!!

Właściciel legendarnej fabryki zdradza, jak doszło do konkursu i jakie ma plany na przyszłość!!!

WIADOMOŚCI WIECZORNE: Zaskoczył Pan wszystkich, otwierając podwoje fabryki przed garstką szczęśliwców. Co Pana do tego skłoniło?

WILLY WONKA: .....

.....

.....

.....

.....

.....

WIADOMOŚCI WIECZORNE:

W jaki sposób zorganizował Pan konkurs i wybrał jego uczestników?

WW: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WIADOMOŚCI WIECZORNE:

Dlaczego nie zdradził Pan od razu, że wycieczka jest rodzajem konkursu i co chciał Pan podczas niej sprawdzić?

WW: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wiadomości wieczorne

SENSACJA!!!

Tylko u nas wszystko, co chcielibyście wiedzieć o fabryce Willy'ego Wonki!!!

PRAWDA I MITY O Tajemniczej Fabryce Czekolady!!!

HISTORIA FABRYKI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SEKRET Tajemniczych Pracowników Rozwiązany - to Umpa-Lumpy!!!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

JAK WYGLĄDA Legendarny Budynek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

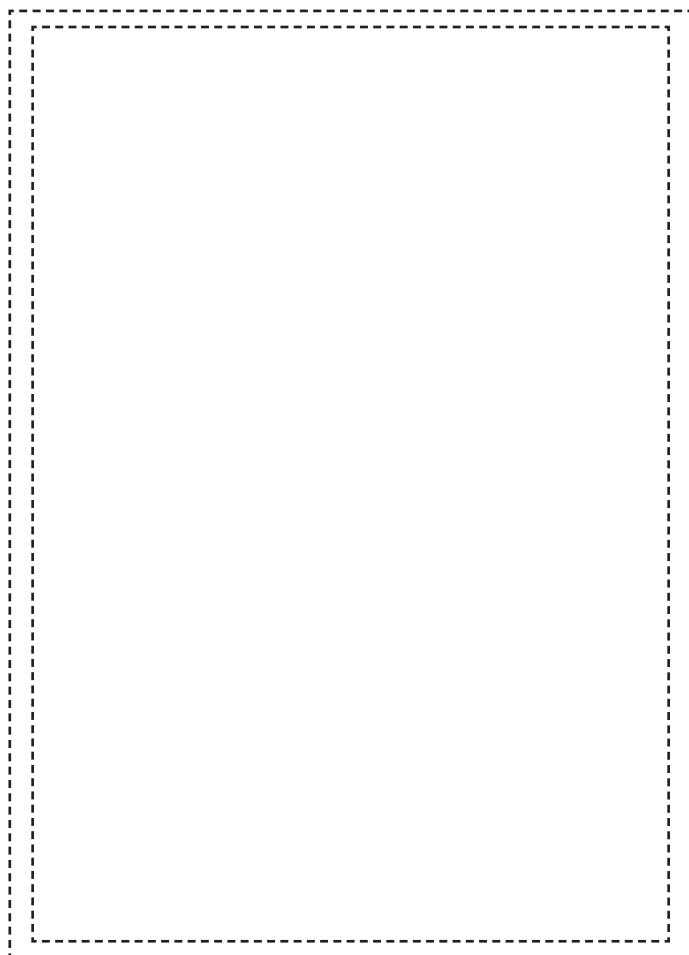
.....

.....

.....

.....

.....

Wiadomości wieczorne

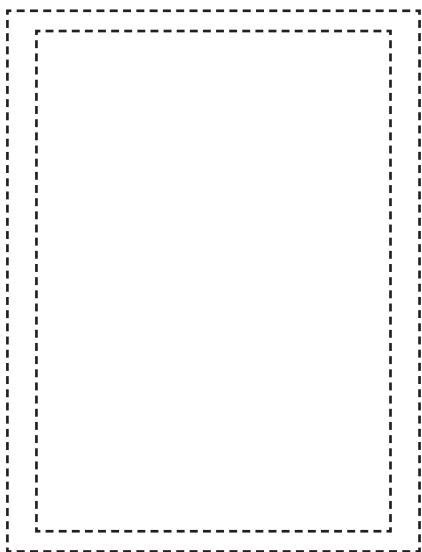

SENSACJA!!!

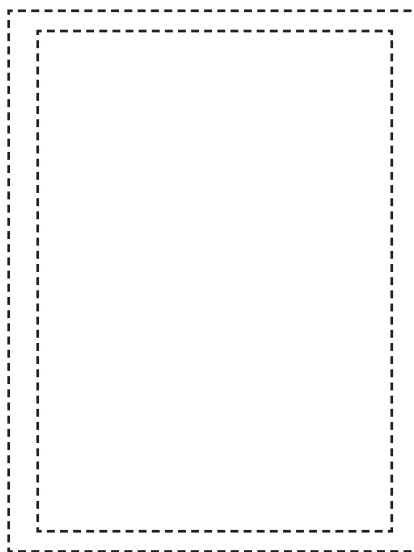
Tylko u nas wszystko, co chcielibyście wiedzieć o fabryce Willy'ego Wonki!!!

**POZNAJCIE HISTORIE WYBRAŃCÓW LOSU!!! KIM SĄ? SKĄD POCHODZĄ?
JAK DOSTALI SIĘ DO FABRYKI? CO TAM PRZEŻYLI?**

AUGUSTUS GLOOP

VERUCA SALT

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wiadomości wieczorne

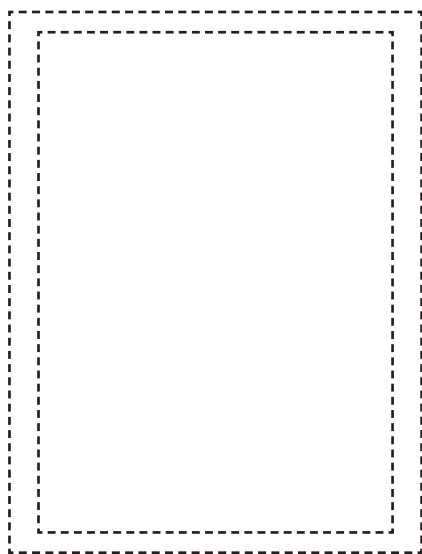

SENSACJA!!!

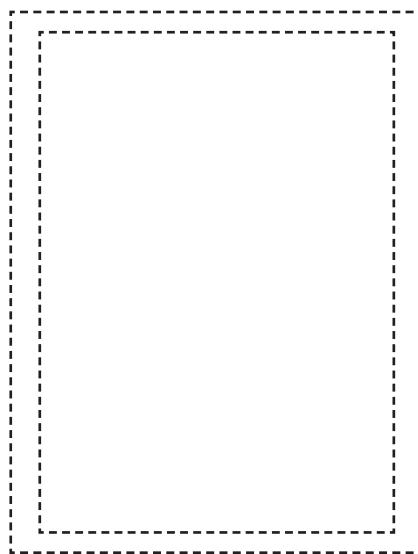
Tylko u nas wszystko, co chcielibyście wiedzieć o fabryce Willy'ego Wonki!!!

**POZNAJCIE HISTORIE WYBRAŃCÓW LOSU!!! KIM SĄ? SKĄD POCHODZĄ?
JAK DOSTALI SIĘ DO FABRYKI? CO TAM PRZEŻYLI?**

VIOLET BEAUREGARDE

MIKE TEAVEE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wiadomości wieczorne

SENSACJA!!!

Tylko u nas wszystko, co chcielibyście wiedzieć o fabryce Willy'ego Wonki!!!

CHARLIE BUCKET!!!

Kim jest bohater dzisiejszego dnia i zwycięzca konkursu Willy'ego Wonki?

DROGA CHARLIEGO DO ZWYCIĘSTWA, CZYLI DLACZEGO WILLY WONKA WYBRAŁ WŁAŚNIE JEGO...

CHARLIE BUCKET I JEGO RODZINA

.....

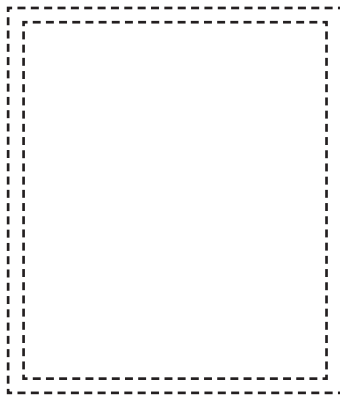
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

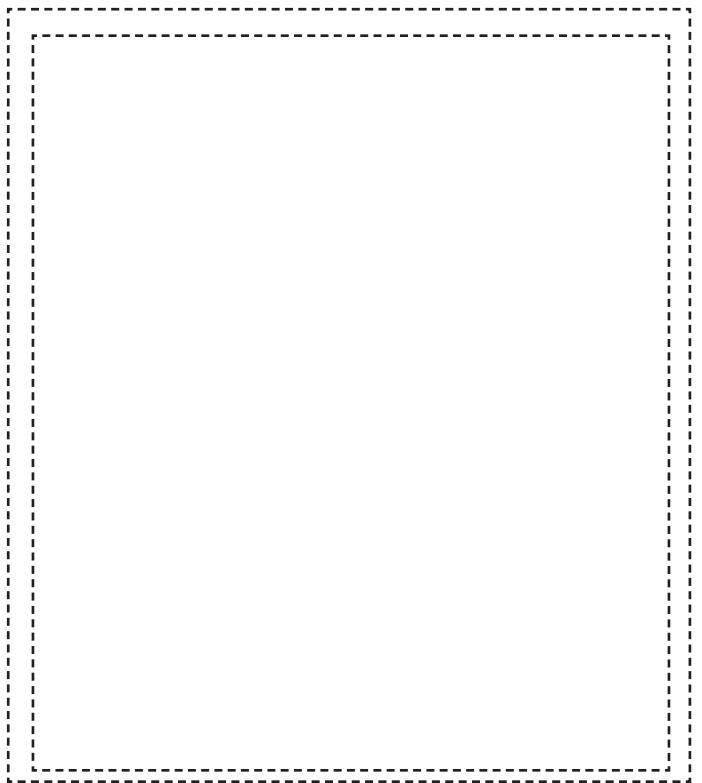
.....

.....

.....

.....

.....

Wiadomości wieczorne

SENSACJA!!!

Tylko u nas wszystko, co chcielibyście wiedzieć o fabryce Willy'ego Wonki!!!

NAJWIĘKSZE SEKRETY I WYNAZAZKI WILLY'EGO WONKI!!!

SEKRETY PRODUKCJI NAJLEPSZEJ CZEKOLADY ŚWIATA

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

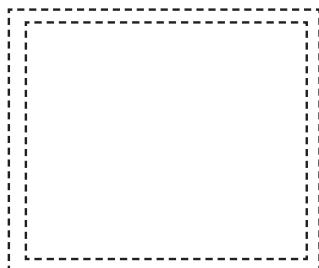
.....

.....

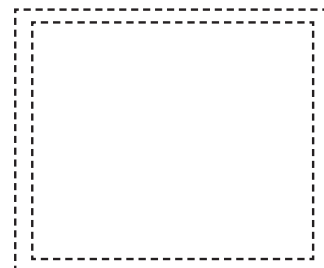
.....

SŁYNNNE WYROBY Z FABRYKI WONKI

.....

.....

.....

.....

Wiadomości wieczorne

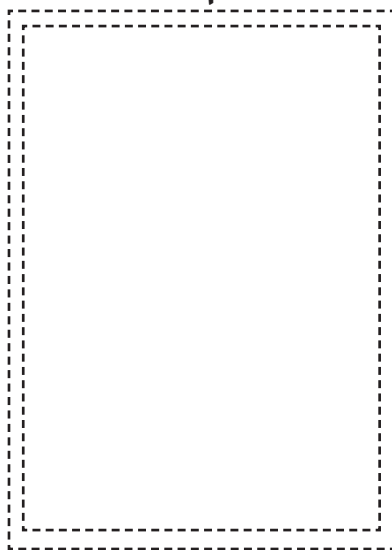
SENSACJA!!!

Tylko u nas wszystko, co chcielibyście wiedzieć o fabryce Willy'ego Wonki!!!

TAJEMNICZA SYLWETKA LEGENDARNEGO PRODUCENTA CZEKOLADY

WILLY WONKA – PRAWDA I MITY

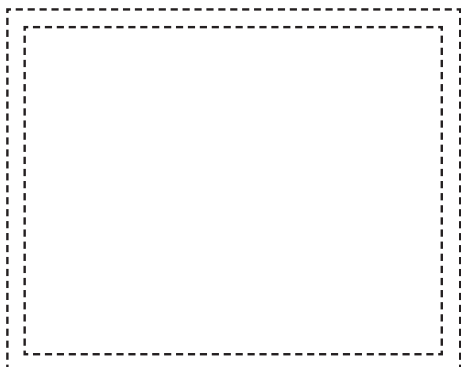
NIEZWYKŁY STYL PANA WONKI!
Sprawdź, co musisz mieć w swojej szafie,
jeśli chcesz wyglądać tak jak on!

JAKI JEST WILLY WONKA?

Sprawdziliśmy, co mówią ci, którzy go poznali.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....